

Vleuten Versterkt

Implementatie van de 5
vervolgstappen

Juli 2024

Strategieteam

Anita Swenneker (Amadeus Lyceum)
Anne-Marthe Sigmond
(Samenwerkingsverband Utrecht Primair
Onderwijs)
Bregje Spaans (gemeente Utrecht)
Elleke de Graaf (Lokalis)
Elzeline Bergisch (Amadeus Lyceum)
Jhonny Pattiasina (JOU)
Judith de Keijzer (SportUtrecht)
Kim Danens (SterkVO)
Kim Harsta (Cultuur 19)
Linda Smit (Garage2020)
Melle van Tricht (Kindcentrum Haarzicht)
Naomi Westerhof (KOOS Utrecht)
Rodyan van den Brink
(Jeugdgezondheidszorg)
Sam Van Zandvoord (DOCK)
Soewena Smith (Lokalis)

Projectleiders

Christiaan Kieft (Garage2020)
Linda Smit (Garage2020)
Soewena Smith (Lokalis)

Ontwerpteam

Anaïs Clements (Garage2020)
Evelyn van der Burg (Garage2020)

Aanjagers

Lanterfantertijd

Boris van Lieshout (Cultuurcampus/Cultuur19)
Dunya Bouzerda (DOCK)
Marieke Kleemans-van Tongeren (DOCK)
Mats Meijerhof (SportUtrecht)
Stan Scheurink (SportUtrecht)

Zelfbeeld en eigen behoeftes

Elzeline de Jager (Amadeus Lyceum / Limus
College)
Kim Danens (Sterk VO)
Gijlke Keuning (HKU en Health Hub Utrecht)
Volt! Toekomstmakers

Lat omlaag

Rinske Twijstra (ouder)
Laura Machielse (Cultuurcampus/Cultuur19)
Lisette Jongbloets (JGZ)
Gijlke Keuning (HKU en Health Hub Utrecht)

Scoren zonder toetsen

Anne-Marthe Sigmond
(Samenwerkingsverband Utrecht PO)
Esther Zwijnenburg (OBS Haarzicht)
Emilie van Bommel (ouder)
Hiske Huitema (OBS Haarzicht)

Perceptie mentale zorg

Angela Oosterman (Lokalis - buurtteam
Vleuterweide)
Florine Troost (KOOS Utrecht)
Maron Clerx (Lokalis - buurtteam Vleuterdorp)
Megan Deenen (Lokalis - buurtteam
Vleuterweide)
Rodyan van den Brink - Braaksma (JGZ)
Sandra Hiji (OBS Haarzicht)

Colofon

Vleuten Versterkt

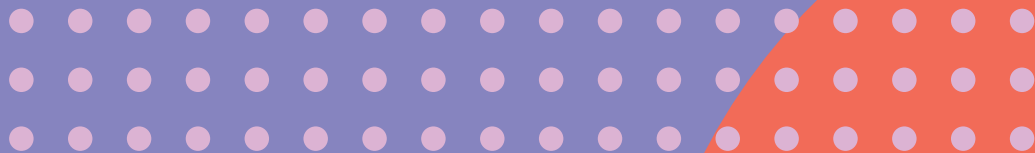
Samen een aanpak ontwikkelen om de negatieve kanten van prestatiedruk te verminderen.

Juli 2024 Vleuten

Vleuten Versterkt is een samenwerking tussen Garage2020, Lokalis, KOOS en de Gemeente Utrecht, waarbij jongeren, ouders en professionals uit de wijk (JGZ, buurtteam, ambulante (aanvullende) jeugdhulp, jongeren- en welzijnswerk, huisartsen, onderwijs, informele zorg) nauw betrokken zijn.

Inhoud

Aanleiding	6
Werkwijze	8
Prestatiedruk in Vleuten	10
De 5 thema's.....	14
Lanterfantertijd.....	18
Zelfbeeld en eigen behoeftes	26
Lat omlaag.....	32
Scoren zonder toetsen.....	40
Perceptie mentale zorg	50
Verwachte effect	60
Hoe nu verder?.....	64

Aanleiding

De vraag naar jeugdhulp is de laatste jaren enorm gestegen. Van 1 op de 27 jeugdigen (0 t/m 17 jaar) die jeugdhulp kregen aan het begin van de eeuw, naar 1 op de 7,5 jeugdigen die op dit moment jeugdhulp ontvangen. Daarnaast zitten jeugdigen ook langer in jeugdhulp en is de gemiddelde trajectduur in 2021 ten opzichte van 2015 met 35% gestegen (Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028). Ook in Vleuten is er wat betreft (aanvullende) jeugdhulp een enorme stijging zichtbaar in het aantal aanmeldingen met vragen rondom somberheidsklachten en angstklachten. In gesprekken met jongeren blijkt de onderliggende oorzaak vaak prestatiedruk te zijn.

Het is dan ook niet vreemd dat de budgetten van jeugdhulp onder druk staan. De aanleiding is verspreid onder meerdere oorzaken: een schaarste aan financiën en personeel, maar tegelijkertijd ook in een groeiende vraag naar jeugdhulp. Zoals ook in de Hervormingsagenda Jeugd (2023-2028) meermaals wordt benadrukt, ligt het antwoord niet alleen in de (aanvullende) jeugdhulp. Het is noodzaak om op zoek te gaan naar meer ondersteuning vanuit aangrenzende domeinen, zoals onderwijs, sport, welzijn en cultuur.

De mentale gezondheid van jongeren is iets wat ons allemaal raakt. We zullen op een andere en bredere manier op zoek moeten gaan naar oplossingen en beseffen dat we allemaal een deel van de oplossing zijn. Mede daarom is Vleuten Versterkt opgericht om te kijken hoe jeugdhulp beschikbaar kan blijven voor de jongeren die het hard nodig hebben. Niet voor niets staat (mede) de mentale gezondheid van leerlingen in de Utrechtse Onderwijsagenda 2023-2026 centraal. En hebben SportUtrecht, DOCK en JoU een focus op de mentale gezondheid van jongeren.

We zijn hard aan het werk in Utrecht. Maar hoe zorg je dat dit duurzamer is en goed aansluit op wijkniveau? Hoe maken we de beweging (als wijk) richting de sociale basis en het eigen netwerk? Hoe maken we de omslag van een individuele focus (op het kind) naar een contextgerichte focus (Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028)? Hoe beantwoorden we hulpvragen buiten Basishulp of aanvullende jeugdhulp? En hoe zorgen we ervoor dat niet alleen de focus zit op de bezuinigingsopdracht, maar dat de keuzes die worden gemaakt ook aansluiten op de behoeften van jongeren en ouders en bij de manier van werken voor professionals?

Daarom zijn we samen met jongeren, ouders en professionals uit de wijk op zoek gegaan naar hoe die prestatiedruk zich manifesteert in Vleuten. Dit heeft inzicht gegeven in de knoppen / thema's waar aan gedraaid kan worden om de positieve aspecten van prestatiedruk te behouden en de negatieve kanten van prestatiedruk te verminderen. Dit document beschrijft een samenvatting van de inzichten uit het proces dat is gestart vanaf juni 2022 en waarmee vanaf schooljaar 2024-2025 wordt gestart met implementeren.

Doel

Het doel van 'Vleuten Versterkt' is om samen met jongeren, ouders en professionals inzicht te krijgen in de knoppen waar we aan kunnen draaien om de positieve aspecten van prestatiedruk te behouden en de negatieve effecten te laten verdwijnen.

Werkwijze

De werkwijze van Vleuten Versterkt is een systeemanalyse waarin we met een holistische blik vanuit verschillende kanten naar het systeem kijken. Een belangrijke eigenschap van deze methodiek is dat de visie en de interventies om het systeem te veranderen, samen met alle deelnemers worden bedacht. Dit gebeurt op basis van de uitkomsten en inzichten van het onderzoek en de grote ambities van de stad. Samen met de wijk prioriteren we de opgaven. Je weet van tevoren dus niet wat er uit gaat komen. Kenmerkend is dat we strak sturen op het proces en dat we niet vooruitlopen op de oplossingen.

De werkwijze start altijd met een duidelijke scope en probleemstelling. Vanuit daar bouwen we voort op dat wat er al is gedaan in de praktijk en in onderzoek (zie afbeelding). In Vleuten focussen we ons op ouders met kinderen van 10-14 jaar die in Vleuten naar school toe gaan en/of in Vleuten wonen én de professionals die zorg, welzijn en onderwijs aanbieden aan deze kinderen. De probleemstelling is: hoe behouden we de positieve kanten van prestatiedruk en laat je de negatieve kanten verdwijnen zodat er een nieuw evenwicht ontstaat?

Om te begrijpen wat prestatiedruk in Vleuten betekent, veroorzaakt en in stand houdt, zijn er continu verschillende perspectieven verzameld. Enerzijds vanuit de literatuur, maar ook door in gesprek te gaan met kinderen, jongeren, ouders, leerkrachten en onderwijs- en zorgprofessionals in Vleuten. In de samenwerking zijn er ongeveer 400 mensen gesproken middels verschillende (groeps-) interviews, vragenlijsten, verdiepingssessies en onderzoeks sessies, o.a. op het Amadeus Lyceum, OBS Haarzicht, Koos, BuKoJoU en sport- en

cultuurverenigingen. Daaruit is duidelijk geworden aan welke knoppen / thema's de wijk kan draaien om duurzame vervolgstappen te ontwikkelen om de negatieve kanten van prestatiedruk te verminderen en de positieve aspecten te behouden.

Voor elk thema is gekozen om te focussen op één vervolgstap. De vervolgstappen met onderbouwing staan beschreven in het volgende hoofdstuk. Binnen elke vervolgstap werken professionals uit verschillende organisaties met ouders en jongeren samen om die beweging aan te jagen en uitvoeren. De vervolgstappen zijn concreet genoeg zodat elke professional of ouder als individu iets kan doen. Want dat is vaak wat we zien gebeuren: het is duidelijk waar pijnpunten liggen, maar daadwerkelijk dingen anders doen is lastig. We kijken en wijzen vaak naar de ander, maar door handelingsperspectieven klein te maken en deze continu te verbinden aan het hogere doel, komt de beweging op gang. Dat is waarom de 'vervolgstappen' en de individuele handelingen van professionals, ouders en jongeren continu zijn verbonden aan een groter geheel: het terugdringen van de negatieve effecten van prestatiedruk.

Vleuten Versterkt zet de visies en opdrachten vanuit de Utrechtse Onderwijsagenda en de Hervormingsagenda Jeugd om in concreet handelen. Het zorgt voor beweging richting de sociale basis zodat hulpvragen minder vaak worden beantwoord met zorg. En het biedt kansen voor meer ruimte voor en gesprekken over de uitdagingen in het alledaagse leven bij jongeren en ouders.

2022 - 2023					2024
jun - aug	sep - okt	okt - dec	jan - maart	apr - dec	
00 Voorbereiden	01 Scope bepalen	02 Systeem begrijpen	03 Systeem definiëren	04 Systeem aanpak uitwerken	05 Systeem aanpak implementeren

Prestatiedruk in Vleuten

Uit cijfers van de landelijke Gezondheidsmonitor Jeugd 2023 (GGD GHOR Nederland)¹ blijkt dat 28% van de jongeren (13-16 jaar) prestatiedruk vanuit zichzelf ervaart, en 19% prestatiedruk ervaart vanuit anderen. Wanneer er druk vanuit anderen wordt gevoeld dan is dat voor 12% vanuit hun ouders, 10% vanuit leraren/school en 10% vanuit vrienden. Daarbij geeft 50% van de jongeren aan zich (zeer) vaak gestrest te voelen. Meisjes ervaren vaker stress en psychische klachten dan jongens. Ook in Vleuten zijn prestatiedruk en de gevolgen ervan een probleem dat we niet kunnen negeren. Uit onderzoek² (super, 2023) van Gemeente Utrecht werd duidelijk dat 15% van de kinderen in Vleuten (10-12 jaar) zich (zeer) vaak gestrest voelt over wat anderen van hem/haar/hen vinden. 14% voelt zich (zeer) vaak gestrest door alles wat hij/zij/hen moet doen.

Prestatiedruk kan ernstige gevolgen hebben, waaronder het veroorzaken van langdurige stress. Dit heeft invloed op de ontwikkeling van de hersenen. Ook kan het leiden tot emotionele, fysieke en sociale problemen. Prestatiedruk kan door verschillende redenen worden veroorzaakt³. Bijvoorbeeld door druk vanuit ouders of docenten, onzekerheid over de toekomst, financiële zorgen, een laag zelfbeeld of de drang om jezelf steeds met anderen te vergelijken. Dan is er natuurlijk ook nog social media. Social media draagt bij aan de overtuiging dat "Succes een keuze is". Als je faalt, dan ligt dit aan jezelf.

Prestatiedruk is een probleem op landelijk niveau en de oorzaak ligt in een combinatie van verschillende factoren. Om hier beter grip op te krijgen is ingezoomd op een wijk waar de urgentie op dit onderwerp hoog is. Binnen deze wijk zijn we op zoek gegaan naar aanknopingspunten binnen het systeem waarop we konden aansluiten op het bestaande, en datgene ook kunnen versterken.

De verzamelde inzichten die zijn voortgekomen uit de gesprekken met jongeren, ouders en professionals in Vleuten, zijn gevisualiseerd in een systeemkaart. De systeemkaart geeft de relaties en verbanden weer tussen de verschillende perspectieven van ouders, jeugdigen en professionals op het vraagstuk prestatiedruk. Zie het als een perspectief overstijgende weergave van alle inzichten. Om dit te visualiseren is gekozen voor een cirkelvorm, want alle inzichten hebben met elkaar te maken en slaan ook weer op elkaar terug.

Voor meer informatie en uitleg van dit systeem verwijzen we je door naar de video en het vervolgstappenboekje.

Scan de QR-code met de camera van een telefoon of klik op de QR-code.

¹ Landelijke resultaten Gezondheidsmonitor Jeugd 2023. (2024). In Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), Gezondheidsmonitor Jeugd [Report]. <https://ggdghor.nl/wp-content/uploads/2024/05/Landelijk-rapport-Gezondheidsmonitor-Jeugd-2023.pdf>

² Super, S. (2023). Wijkdata-Wijkdoen Vleuten-De Meern. <https://volksgezondheidsmonitor.nl/sites/default/files/2023-12/Wijkdata-Wijkdoen-sessie-Jeugd-Vleuten-De-Meern-2023.pdf>

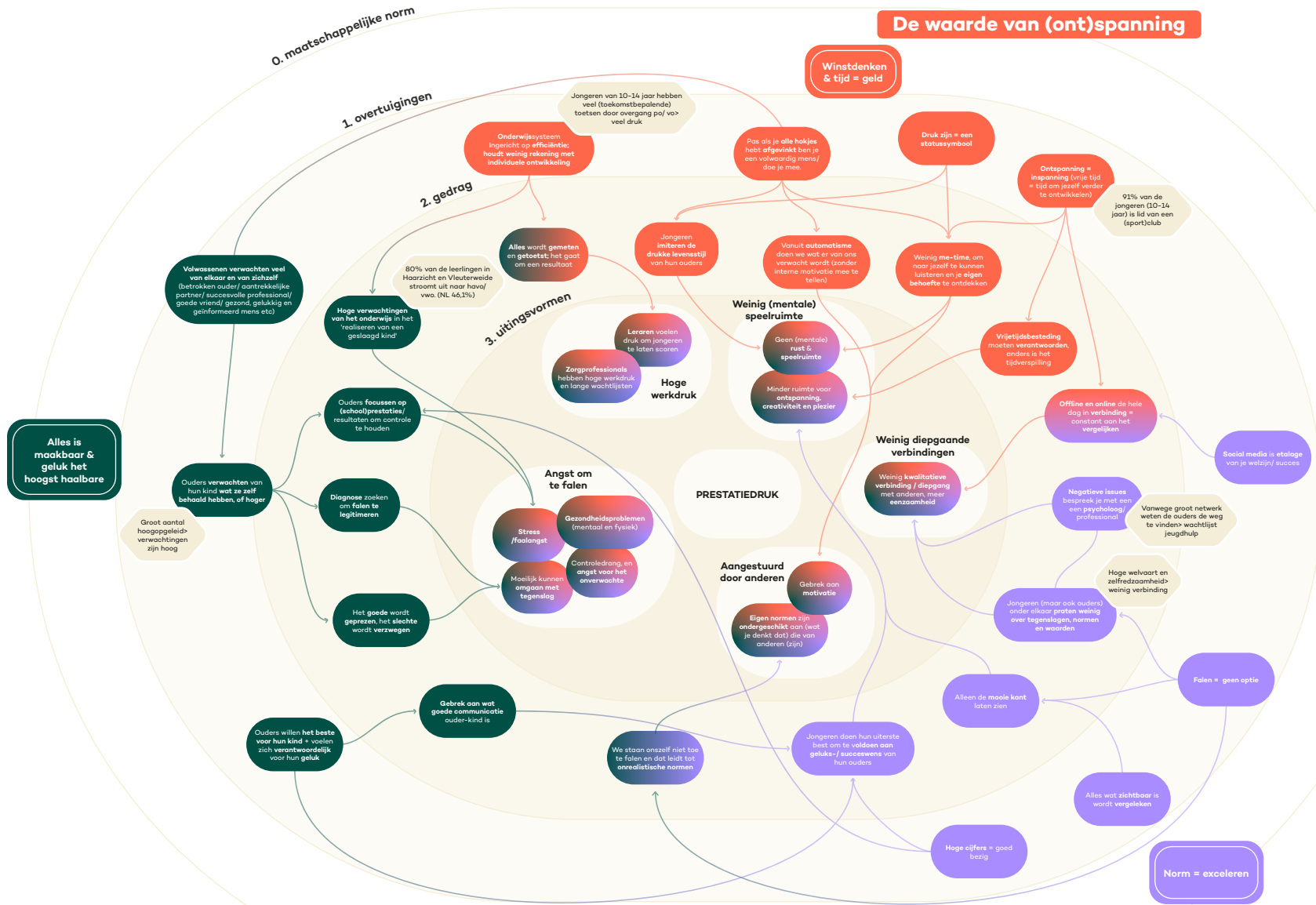
³ Kleinjan, M., Pieper, I., Stevens, G., Van de Klundert, N., Rombouts, M., Boer, M., Lammers, J., & Trimbos-instituut. (2020). In L. Rutjes, K. Monshouwer, S. Van Dorsselaer, & M. Tuijthof (Reds.), GELUK ONDER DRUK? Onderzoek Naar het Mentaal Welbevinden van Jongeren in Nederland. https://www.unicef.nl/files/Rapport_Geluk%20onder%20druk_DEF_interactief.pdf

Vleuten Versterkt - Het Systeem in Beeld

Vleuten specifiek

Verwachtingen

Deze visualisatie is gemaakt door:

Vergelijken

De 5 thema's

Zonder samenhang geen effect. In dit vraagstuk is er geen sprake van schuldigen: we houden het met elkaar in stand en kunnen het dus ook met elkaar oplossen. Daarom zetten we niet in op één vervolgstap, maar op een combinatie van vervolgstappen die op verschillende niveaus en vanuit verschillende perspectieven het prestatiedruk vraagstuk aanvliegen. Wanneer elke betrokken organisatie zich focust op het eigen stuk binnen de beweging, dan kunnen we gezamenlijk de vervolgstappen realiseren. Elk kleine stapje daarin is onmisbaar en van groot belang. De thema's met vervolgstappen staan in dit hoofdstuk kort uitgelegd.

1. De focus op deze 5 vervolgstappen is tot stand gekomen vanuit de verschillende sessies, gesprekken en interviews met jongeren, ouders en professionals uit de wijk én is vervolgens getoetst of:
2. Het haalbaar is om een vervolgstap (in één jaar) te implementeren.
3. Het een duurzame oplossing is.
4. Er verschillende domeinen nodig zijn om deze vervolgstap te implementeren.
5. Alle domeinen van prestatiedruk aandacht krijgen en benut worden.

1. Lanterfantertijd

Bijna alle jongeren in Vleuten neemt deel aan buitenschoolse activiteiten. Daarbij ervaart een deel van de jongeren druk om te presteren. Dit is tegenstrijdig omdat deze activiteiten juist bedoeld zijn om te ontspannen, te ontstressen en mogelijk schoolgerelateerde druk los te laten. De vervolgstap helpt buitenschoolse activiteiten bij het bespreekbaar maken van prestatiedruk en mentale gezondheid.

2. Zelfbeeld en eigen behoeftes

Op school leren we van alles, maar we krijgen geen tools om bestand te zijn tegen de onverwachte wendingen in het leven. Excelleren is de norm geworden in onze maatschappij. De focus ligt veel op groei en competitie, met als gevolg dat alles wat zichtbaar is wordt vergeleken; van rapporten, social media posts tot sportprestaties.

Het bespreken van teleurstellingen en tegenslagen die bij het leven horen lijkt niet de standaard, terwijl uit de praktijk juist blijkt dat het delen van ervaringen en gevoelens al onderdeel van de oplossing is.

3. Lat omlaag

Ouders hebben hoge verwachtingen van het kind, vaak met onrealistische en onbereikbare normen. Falen lijkt geen optie. Dit wordt versterkt doordat we weinig praten over tegenslagen en dagelijkse uitdagingen waar ouders voor staan. De vervolgstap verkent een laagdrempelige en gemakkelijke vorm (theater, video) waarin ouders zich bewust worden van de hoge verwachtingen die we van kinderen hebben.

4. Scoren zonder toetsen

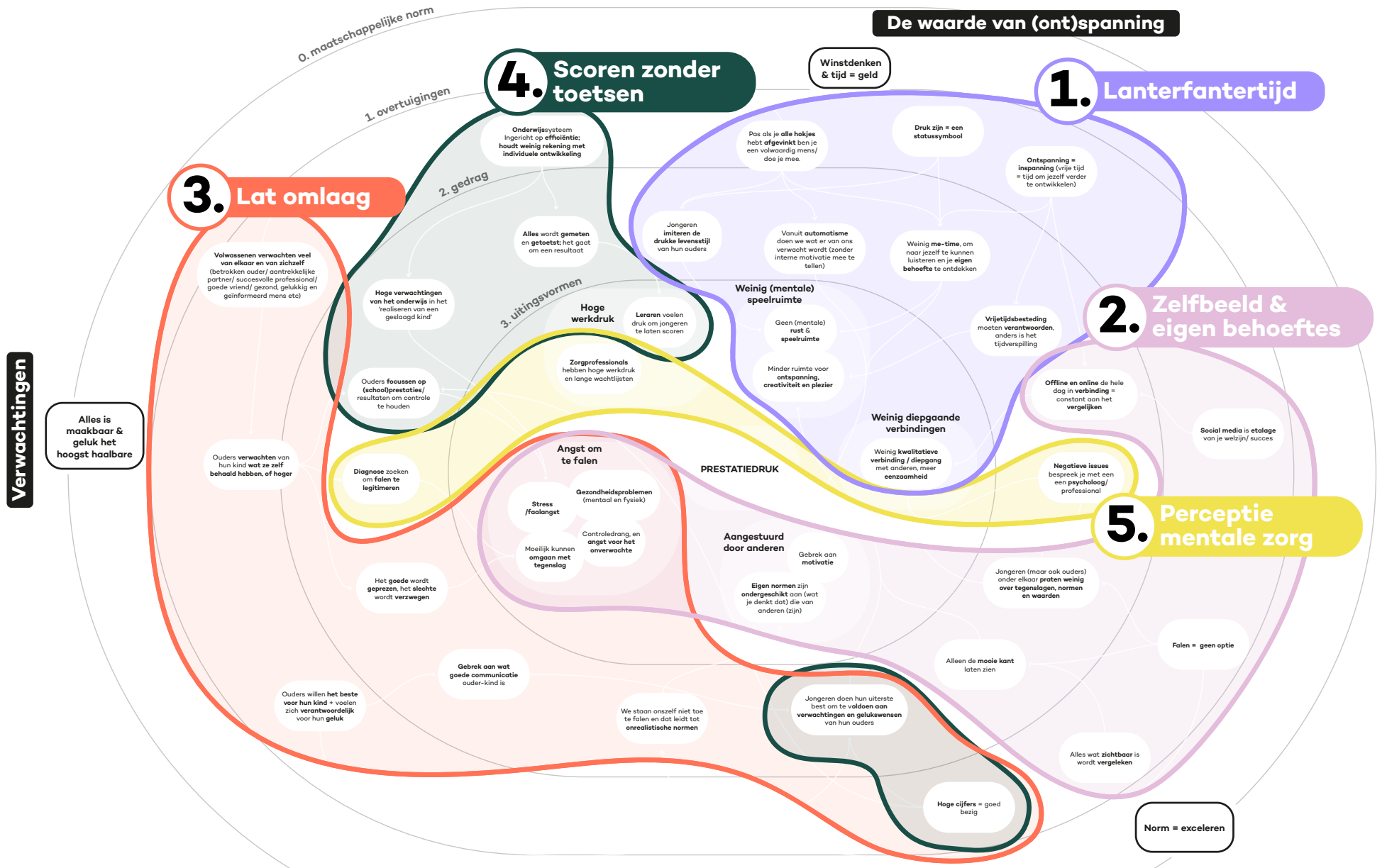
Ouders willen het beste voor hun kind en willen hun kind ook verder helpen, zoals bijvoorbeeld bij het behalen van goede resultaten. De manier waarop ze dat doen brengt echter veel druk met zich mee bij kinderen. Daarom focust deze vervolgstap zich op het versterken van de communicatie en verbeteren van gespreksvoering tussen ouder, leerkracht en leerling. Ook maken we het gemakkelijker voor ouders en kind om thuis de focus te verleggen naar hoe de dag ging, in plaats van voornamelijk te praten over schoolresultaten.

3. Perceptie mentale zorg

Het gevoel dat je 'altijd gelukkig' zou moeten zijn zorgt ervoor dat wanneer je dat niet bent de (aanvullende) jeugdhulp de oplossing lijkt te zijn. Dat komt enerzijds omdat we niet zien dat anderen ook niet altijd gelukkig zijn (doordat we er niet over praten), maar ook doordat we als jeugdhulpverlening elke vraag 'behandelen'. Terwijl professionals zien dat jongeren en ouders deze uitdagingen zelf – door eventueel steun van omgeving of partijen in de sociale basis – zouden kunnen oplossen. Door hierop te sturen verlagen we de druk op de wachttijden en normaliseren we de uitdagingen die we tegenwoordig in het leven hebben.

Overzicht van de thema's

De waarde van (ont)spanning

Deze visualisatie is gemaakt door:

Vergelijken

1.

Lanterfantertijd

Inbouwen van meer
bewustwording van
prestatiedruk tijdens
buitenschoolse activiteiten

1.

Inbouwen van meer bewustwording van prestatiedruk tijdens buitenschoolse activiteiten

Vrije tijd zien jongeren niet als tijd om te niksen, maar juist om zich verder te ontwikkelen: ontspanning is inspanning. In Vleuten zijn bijna alle jongeren (10-14 jaar) lid van een (sport) club (wat niet vrij is van competitie) en vrije tijd wordt gevuld door: huiswerk maken, online bezigheden, met vriend(inn)en afspreken en tv kijken. Bij de vraag of jongeren ook weleens helemaal niks doen in hun vrije tijd, zonder scherm of ander vermaak is het antwoord:

*“ Nee, dat is tijdsverspilling ”
Jongere (14), Vleuten*

Activiteiten na schooltijd zijn steeds meer prestatiegericht. En dat terwijl deze ‘ontspannen’ activiteiten juist zouden moeten bijdragen aan het opladen van de jongeren. Dit is essentieel om weer in evenwicht te komen en de druk die op de jongeren af komt weer los te laten. Op verenigingen en clubs van buitenschoolse activiteiten wordt er nu niet of nauwelijks gepraat over hoe je in je vel zit of welke druk jongeren ervaren, terwijl deze bewustwording professionals als jongeren helpt om buitenschoolse activiteiten anders in te richten.

Het bespreekbaar maken van deze onderwerpen is een eerste stap in de bewustwording om de negatieve kant van prestatiedruk bij buitenschoolse activiteiten te verminderen. De focus moet daarbij wel op de activiteit zelf liggen – want niet alle jongeren willen vertellen hoe ze in hun vel zitten – en de buitenschoolse activiteiten kunnen op zichzelf ook een goede afleiding zijn. Maar we moeten ons ervan bewust zijn dat de negatieve kanten van prestatiedruk ook in sport/cultuur aanwezig zijn. Verenigingen en clubs herkennen en ervaren deze noodzaak, want er zijn steeds meer jongeren die met vragen en situaties rondom mentale gezondheid hulp vragen. Ze willen daar graag een antwoord op geven, maar weten niet altijd hoe. Daarom wordt er ingezet op de ontwikkeling van een stappenplan om samen met jongeren aan de slag te gaan hoe ze prestatiedruk en mentale gezondheid een plek kunnen geven binnen hun organisatie of activiteit.

Doel & gewenste impact

Wanneer clubs/verenigingen meer aandacht hebben voor mentaal welzijn en prestatiedruk, verwachten we dat professionals en jongeren beter weten wat hun prestatiedruk en ontspanning geeft. Zo wordt beter begrepen hoe de prestatiedruk in buitenschoolse activiteiten kan worden verlaagd.

De oplossingsrichting

Stappenplan voor het bespreekbaar maken prestatiedruk

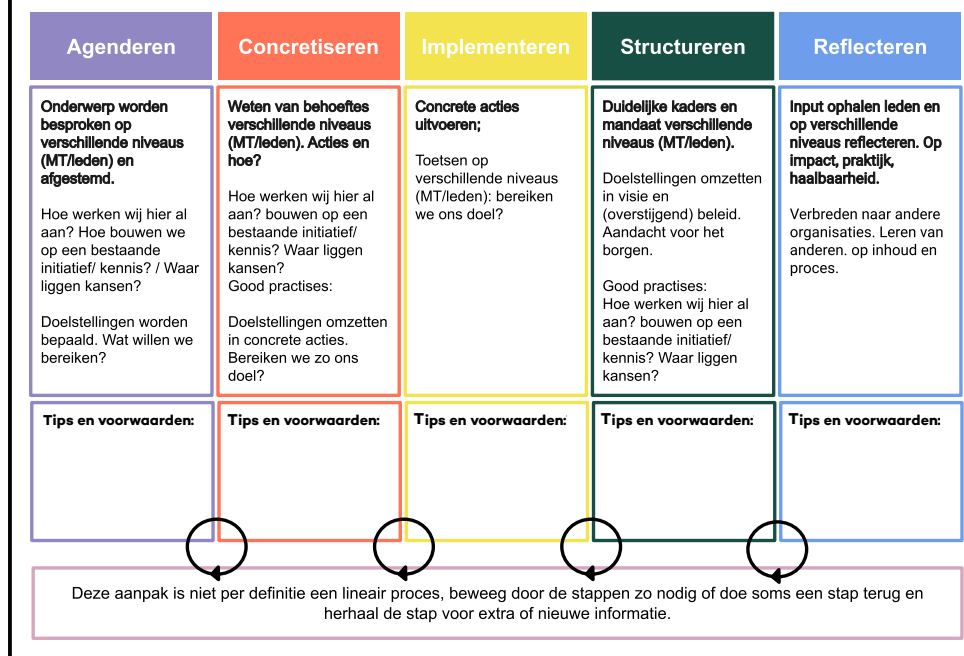
Uit co-creatie sessies met jongeren, SportUtrecht, Cultuur19 en DOCK is gebleken dat organisaties uiteenlopende behoeften en structuren hebben. Een sportclub werkt bijvoorbeeld anders dan een theatergroep of een buurthuisactiviteit. Daarom zal elke club een eigen aanpak moeten ontwikkelen die past bij hun specifieke situatie. Om die reden is het onderstaande stappenplan ontwikkeld. Het helpt de clubs om met jongeren in gesprek te gaan en een strategie te bedenken om prestatiedruk, mentale gezondheid en gevoelens binnen hun organisatie aan te pakken. Dit gebeurt op verschillende niveaus, zowel binnen het bestuur als onder de leden, maar bijvoorbeeld ook in de teams.

Het stappenplan is flexibel opgebouwd zodat clubs in elke fase kunnen instappen die bij hen past. Voor elke fase bieden we praktische tips, best practices en voorwaarden. Daarnaast is er voor elke stap een werkblad of poster beschikbaar die clubs kunnen invullen om de stap concreter te maken voor hun situatie.

Met dit stappenplan inspireren en helpen we clubs om op een effectieve manier met deze belangrijke onderwerpen aan de slag te gaan. Het doel is om een open en veilige omgeving te creëren waarin leden zich vrij voelen om hun gevoelens te delen als de behoefte daar is en onderling vertrouwen en veiligheid centraal te stellen.

Stappenplan

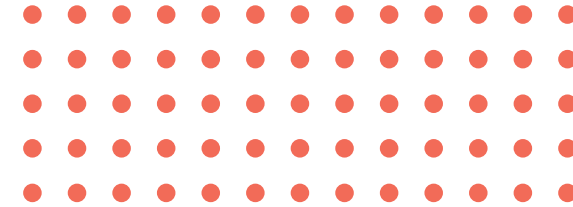
Doel

Buitenschoolse activiteiten een hulpmiddel geven om samen met jongeren/leden bewuster stil te staan bij en het bespreekbaar maken van het effect van prestatiedruk en mentale gezondheid op leden/jongeren.

Implementatie

Er is onderscheid gemaakt in de verschillende buitenschoolse activiteiten, sport, cultuur en buurtactiviteiten. In september starten we met implementeren van het stappenplan in twee domeinen: sport (Hockeyclub Fletiomare en SportUtrecht) en cultuur (Cultuur19).

Hierbij zal van september tot oktober de focus liggen op het zelfstandig gebruik van het stappenplan door de verschillende organisaties. In november en december zal de implementatie van het stappenplan worden aangescherpt en verbreed naar andere organisaties en verenigingen.

2024

2025

2.

Zelfbeeld en eigen behoeftes

Versterken van mentorlessen (in het VO) om te leren omgaan met de uitdagingen in het leven

2.

Versterken van mentorlessen (in het VO) om te leren omgaan met de uitdagingen in het leven

Excelleren is de norm geworden in onze maatschappij. De focus ligt voornamelijk op groei en competitie en we delen met anderen vooral hetgeen wat goed gaat; van rapporten tot sportprestaties. Social media staat vol met successen, perfecte plaatjes en beelden die onszelf en anderen ervan overtuigen hoe gelukkig we zijn.

Dingen die niet perfect verlopen verbergen we. En juist doordat we niet over tegenslag praten, wordt het gevoel van eenzaamheid versterkt. Jongeren denken vaak dat ze de uitdagingen alleen moeten aangaan, zonder steun te zoeken bij de mensen om zich heen.

“ Het heeft geen nut om over tegenslag te praten, want niemand gaat je helpen. We moeten positief blijven, vooruit kijken. ”

Jongere (14), Vleuten

Op school leren we van alles, maar we krijgen geen tools om bestand te zijn tegen de onverwachte wendingen in het leven.

Teleurstellingen en tegenslagen die bij het leven horen bespreken lijkt niet de standaard, terwijl uit de praktijk juist blijkt dat jongeren graag hierover in een veilige sfeer met elkaar in gesprek gaan.

“ We vonden deze co creatie-sessie zo fijn, we praten nooit zo, over thema's zoals onze eigen behoeftes, en prestatiedruk. Ik wist niet dat anderen daar ook soms last van hadden. ”

Jongere (14), Vleuten

De mentor speelt hierin een belangrijke rol, maar heeft vaak te weinig tools om hier invulling aan te geven.

Doel & gewenste impact

Wanneer mentoren handvatten hebben om met hun leerlingen in gesprek te gaan over de uitdagingen in het leven, dan verwachten we dat jongeren een realistischer beeld hebben over het leven en zich minder alleen voelen over hun eigen uitdagingen.

Vanwege de enorme druk in het VO, blijkt er niet of nauwelijks tijd voor scholen en mentoren om aandacht te geven aan een nieuwe aanpak. Er is afgelopen periode gezocht naar aanknopingspunten waarop kan worden aangesloten.

Oplossingsrichting 1

Versterken van bestaande lesprogramma's

Op het Amadeus Lyceum is een lessenreeks ontwikkeld voor de eerste klas genaamd 'Ontmoeten en Verbinden', waar soortgelijke thema's als hierboven omschreven worden besproken. Ook bij VOLT! zijn er al lessen gecreëerd rondom dit onderwerp. Er worden themaweken rondom alle vakken georganiseerd, waar prestatiedruk en/of mentale gezondheid onderdeel van zouden kunnen worden.

Doel

Met het versterken van de lesprogramma's geven we leerkrachten/mentoren de tools voor het bespreekbaar maken van teleurstellingen en tegenslagen die bij het leven horen.

Oplossingsrichting 2

'Theatervoorstellingen'

Zoals omschreven in het volgende hoofdstuk 'Lat omlaag' zal er een interactieve theatervoorstelling worden ontwikkeld voor zowel ouders als jongeren. Het doel van deze theaterstukken is ook om jongeren met elkaar in gesprek te laten gaan over de uitdagingen waar ze tegenaan lopen en waar ze prestatiedruk van krijgen. Dit zal ook bijdragen aan deze vervolgstap.

Doel

Op een laagdrempelige en aantrekkelijke manier, bewustzijn en erkenning creëren van teleurstellingen en tegenslagen die bij het leven horen, en hiermee leerlingen te stimuleren ervaringen te delen.

Implementatie

Komende periode en volgend schooljaar wordt samen met Amadeus Lyceum, VOLT! Toekomstmakers en Limus college bekeken hoe zij de inzichten en geleerde lessen uit Vleuten Versterkt kunnen toepassen binnen hun huidige curriculum. Zie voor de implementatie van de theatervoorstellingen het volgende hoofdstuk.

3.

Lat omlaag

Bewustwording
onder ouders over de
'gewone' uitdagingen
in het ouderschap en
prestatiedruk

3.

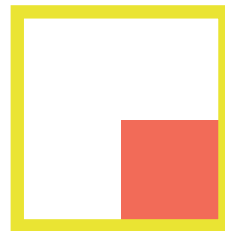
Bewustwording onder ouders over de 'gewone' uitdagingen in het ouderschap en prestatiedruk

“Als ze maar gelukkig is” is een veelgehoorde uitspraak onder ouders. Ouders willen het beste voor hun kind en voelen zich verantwoordelijk voor hun geluk, vanuit de overtuiging dat alles maakbaar is en geluk het hoogst haalbare. Dat klinkt als een bescheiden wens, maar het is nogal wat: ‘gewoon gelukkig zijn’. Dit leidt dan ook vaak tot onrealistische verwachtingen.

Daarnaast verwachten ouders veel van zichzelf en van elkaar. We streven ernaar om een betrokken ouder, aantrekkelijke partner, succesvolle professional, goede vriend en gezond, gelukkig en goed geïnformeerd mens te zijn. Op alle vlakken willen we slagen. Pas wanneer alle hokjes zijn afgevinkt voelen we ons een volwaardig mens. Dit levert druk en gewetenswroeging op:

“*We willen ons kind zien, er mentaal kunnen zijn voor ons kind, maar dat kan je niet als je lat als ouder te hoog is.*”
Ouder, Vleuten

Doel & gewenste impact

Een brede groep ouders in Vleuten bereiken en zoveel mogelijk van hen laten deelnemen aan bestaande en nieuwe ‘cultuur’ evenementen die gaan over het ouderschap en prestatiedruk. Daarin voelen zij erkenning en herkenning in prestatiedruk bij de kinderen en bij zichzelf.

Oplossingsrichting 1

'Theaterstuk voor ouders'

Om ouders bewust te maken van hun gedrag is er een laagdrempelige en gemakkelijke oplossingsrichting nodig die hen prikkelt om hierover na te denken. Studenten aan de HKU-opleiding Theatre and Education zullen een interactieve theatervoorstellingen ontwikkelen en spelen op verschillende middelbare scholen in Vleuten. Daarna zal er voor ouders dezelfde theatervoorstelling gespeeld worden, aangevuld met input van de jongeren en andere ouders.

Naast een gezellig cultureel evenement is het doel dat ouders zich bewust worden van de hoge verwachtingen die zij van hun kind(eren) hebben. Hierdoor voelen ouders erkenning en herkenning in het onderwerp prestatiedruk; bij de kinderen en bij zichzelf. Om zoveel mogelijk ouders te bereiken wordt er in de ontwikkelde oplossingsrichting verbinding gelegd met de Cultuurcampus, het Amadeus Lyceum, Volt! Toekomstmakers en het Limus College.

Doel

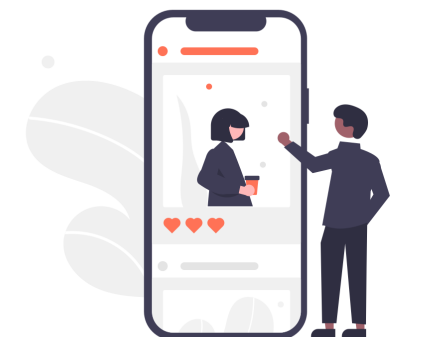
Op een laagdrempelige en aantrekkelijke manier bewustzijn en erkenning creëren in de hoge verwachtingen die ouders hebben van hun kind(eren), en hiermee de discussie over prestatiedruk verder aanwakkeren.

Oplossingsrichting 2

'Bewustwordingscampagne voor de ouders'

Uit ervaring weten we dat het lastig is om ouders te bereiken. In samenwerking met studenten van de HKU wordt er een campagne ontwikkeld om ouders in de wijk op verschillende manieren te bereiken. Er zal een creatief haakje worden bedacht om de boodschap goed over te brengen bij ouders en hun aandacht te houden. Deze campagne zal op verschillende plekken tot uiting worden gebracht, waarbij het belangrijk is dat er een gezamenlijke herkenbaarheid in de uitingen zit. Denk bijvoorbeeld aan een digitale campagne op social media, nieuwsbrieven, posters en flyers op plekken in de wijk waar ouders veel te vinden zijn. Ook hierin zal de verbinding met Cultuurcampus en het Amadeus Lyceum worden opgezocht om ouders te bereiken.

Doel

Breed verspreiden van de boodschap om meer bewustwording van de hoge verwachtingen die ouders hebben van hun kind(eren) te generen.

Implementatie

De implementatie van deze oplossingsrichtingen zal later in het '24-'25 schooljaar plaatsvinden omdat de HKU-studenten van de hierboven genoemde opleidingen de oplossingsrichtingen verder zullen uitwerken. In de tussentijd wordt gezocht naar plekken waar de theatervoorstellingen kunnen plaatsvinden, hoe deze onder de aandacht kunnen worden gebracht, en hoe en waar de campagne wordt verspreid. De aanjagers helpen om de juiste plekken te vinden.

2024

sept - okt

Fase 1: Kick off & uitwerken oplossingsrichtingen HKU in samenwerking met jongeren, ouders en partners/aanjagers

nov - dec

Fase 2: Theatervoorstellingen programmeren en agenderen

2025

jan

Fase 2: Theatervoorstellingen uitvoeren en campagne uitrollen

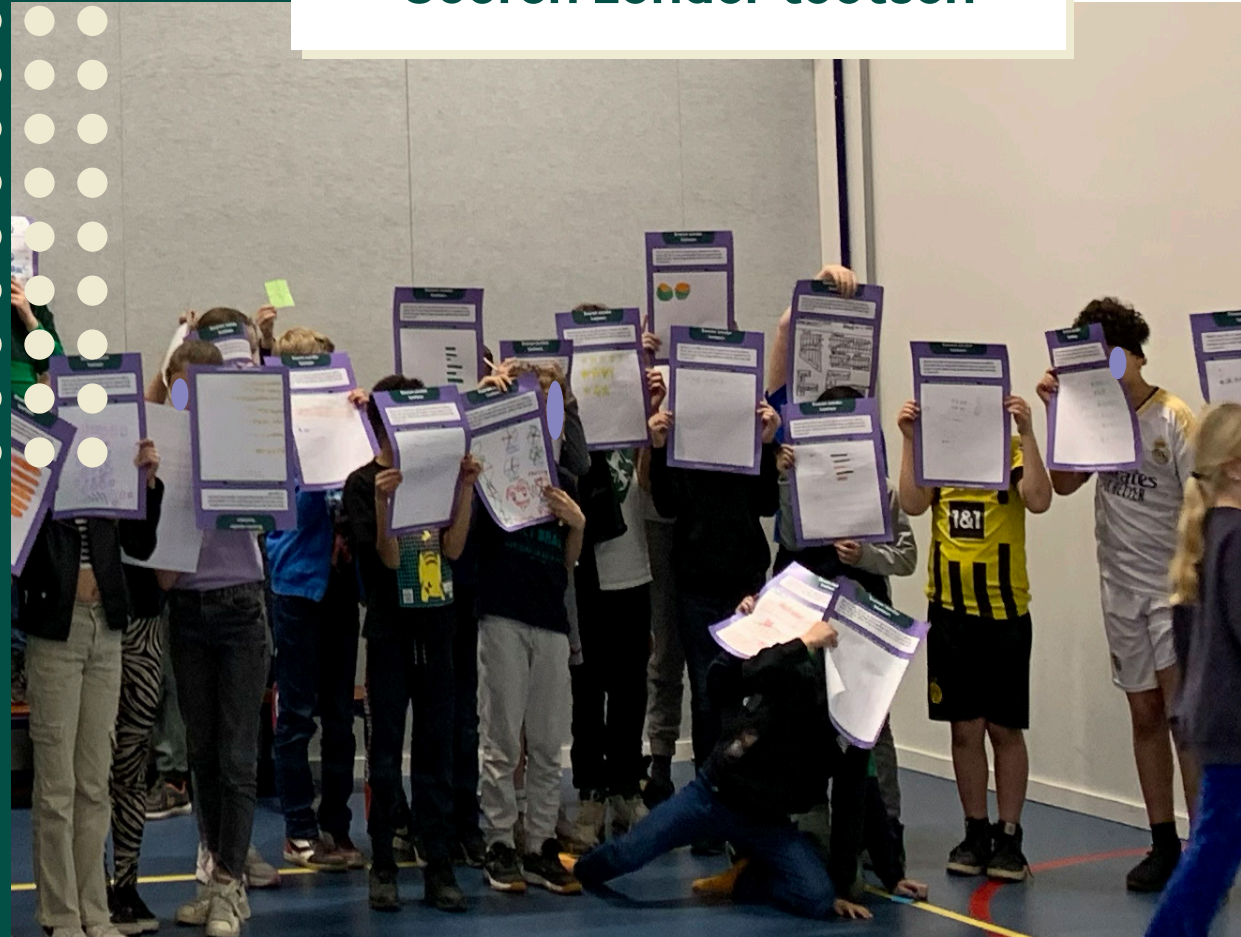
feb - jun

Fase 3: Evalueren en vervolg geven

4.

Scoren zonder toetsen

Ontwikkelen van handvatten voor scholen, leerkrachten en ouders om samen te kunnen omgaan met de verschillende (hoge) verwachtingen t.a.v. het kind

4.

Ontwikkelen van handvatten voor scholen, leerkrachten en ouders om samen te kunnen omgaan met de verschillende (hoge) verwachtingen t.a.v. het kind

De mate van geluk meten we veel aan de hand van succes. Hoge cijfers worden geprezen. Het cijfer is daardoor voor veel leerlingen zelfs belangrijker dan wat ze leren; het gaat om een resultaat. En dat is zorgelijk: “De lesstof blijft vaak niet hangen. Een week na de toets lijken ze alle lesstof alweer te zijn vergeten.” - Leerkracht Engels. Het onderwijs systeem is ingericht op efficiëntie en houdt weinig rekening met de individuele ontwikkeling van de leerlingen.

Ook basisschoolleerkrachten lijden onder de druk van het toetssysteem, dat weer voortkomt uit de druk om als school goed te scoren met (Cito-)resultaten. Ze zijn gebonden aan een dwingend curriculum, waarin er van ze wordt verwacht dat ze hun leerlingen helpen naar een goed rapport. Maar docenten hebben zelf ook behoefte aan cijfers om te begrijpen of zij het goed doen als docent.

Een aantal basisscholen in Vleuten is al hard bezig om niet alleen resultaatgericht maar ook ontwikkelingsgericht te werken (o.a. OBS Haarzicht). Basisscholen lopen echter tegen de (onbewuste) weerstand van eigen leerkrachten, ouders en kinderen aan. Het is zo normaal in onze maatschappij om te focussen op cijfers en een goed schooladvies, wat leidt tot hoge verwachtingen. We kunnen ons bijna niet meer voorstellen dat het ook op een andere manier kan. Dat maakt het niet helpend voor de school om deze verandering in te zetten. Daarom focussen we ons op het ontwikkelen van handvatten voor scholen, leerkrachten en ouders om samen om te kunnen gaan met de verschillende (hoge) verwachtingen t.a.v. het kind. Daarmee streven we ernaar dat ouders en leerkrachten meer vertrouwen in elkaar hebben en daardoor het ontwikkelpad van hun kind kunnen accepteren.

“ Als leerkracht wil je niet over het hoofd zien wanneer een leerling het moeilijk vindt. ”
IB'er & leerkracht, Vleuten

Doel & gewenste impact

Wanneer leerkracht en ouder meer vertrouwen hebben in elkaar als het gaat over de ontwikkeling, resultaten en/of het niveau advies wat bij het kind past, dan verwachten we dat het ook makkelijker is voor kinderen om het resultaat wat ze hebben behaald ook te accepteren en daar trots op te zijn.

De oplossingsrichtingen zijn ontwikkeld en getoetst op basisschool Haarzicht in Vleuten. Andere basisscholen in de wijk kunnen met een implementatiepakket dezelfde aanpak doorlopen om dezelfde effecten te bereiken. Dit wordt verder toegelicht onder het stuk 'implementatie'.

Oplossingsrichting 1

Prestatiedruk inventariseren & bespreekbaar maken

Deze oplossingsrichting bestaat uit drie elementen die elkaar opvolgen om tot de gewenste effecten te komen; een verdiepingssessie met leerlingen, een themabijeenkomst met ouders en een gesprekspel voor thuis.

Om te begrijpen hoe leerlingen prestatiedruk ervaren en hoe dit zich uit, vindt er een verdiepingssessie plaats. In deze sessie gaan leerkrachten op speelse manier in gesprek met leerlingen om inzichten op te halen die ingezet kunnen worden voor het verbeteren van het schoolsysteem (anders inrichten portfolio- of voortgangsgesprekken, andere manier van beoordelen, rapporten herinrichten, etc.), waarin de focus meer ligt op het proces in plaats van op de resultaten. Anderzijds is het voeren van het gesprek over prestatiedruk an sich natuurlijk ook een belangrijke ontwikkeling.

Op een themabijeenkomst voor ouders met kinderen uit middenbouw en bovenbouw wordt het thema prestatiedruk centraal gezet. De themabijeenkomst wordt georganiseerd door een aantal leerkrachten en één of meerdere ouders, en haakt aan op een bestaand evenement (bijvoorbeeld via MR) om zoveel mogelijk ouders op de avond bij elkaar te hebben. Deze themabijeenkomst wordt ook toegevoegd aan de schoolkalender. Tijdens de bijeenkomst worden de inzichten en vervolgstappen uit de verdiepingssessie met leerlingen gedeeld door de leerkrachten. Vervolgens wordt er een gesprek gevoerd waarin ouders zich bewuster worden van de effecten van prestatiedruk op hun kind(eren), en wat ze kunnen doen om het thuis meer te hebben over het proces in plaats van de (behaalde) resultaten.

Om ouders handvatten te geven om thuis met hun kind(eren) op een andere manier het gesprek te kunnen voeren, krijgen ze aan het einde van de bijeenkomst een gespreksstarter in de vorm van een spel mee. Met dit spel kunnen ouder(s) en kind op speelse manier in gesprek gaan over hoe hun dag was. Het geeft ruimte om zelf bijvoorbeeld te vertellen waar je vandaag blij mee bent, of waar je je vandaag aan hebt geïrriteerd. Dit mag gaan over iets wat op school is gebeurd of daarbuiten. Zowel kind als ouder beantwoorden deze vragen.

Doelen

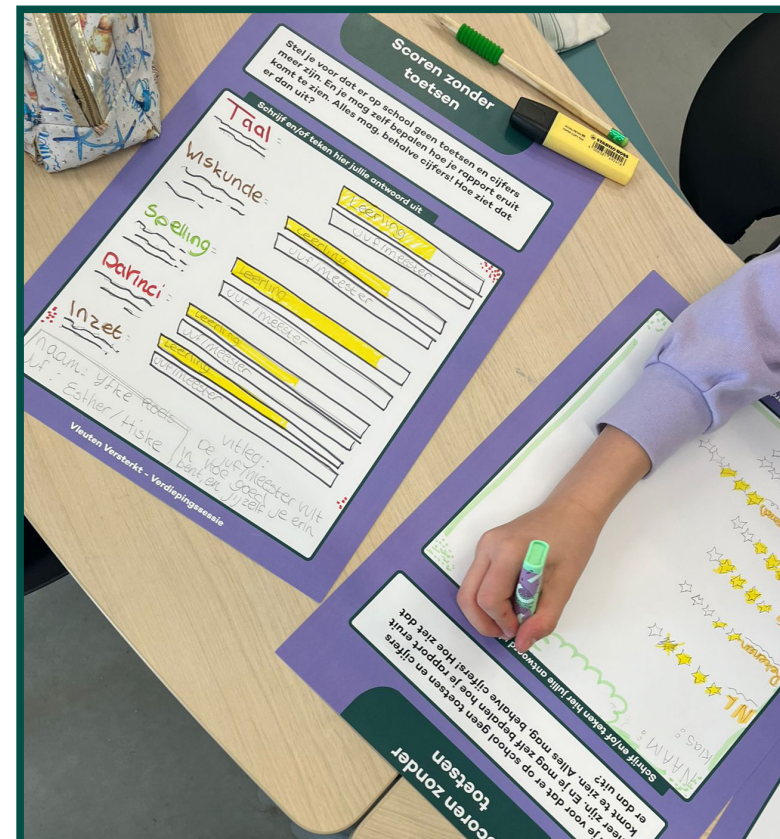
- Bewuster stil te staan bij het effect van prestatiedruk op kinderen.
- Ouders mee te nemen in manieren om op een andere manier het gesprek te voeren over de ontwikkelingen van leerlingen.
- Een tool aanbieden waarin ouders en kinderen het op een leuke manier kunnen hebben over hun dag.

Oplossingsrichting 2

Prestatiedruk toevoegen in gesprekscyclus

Het contact tussen ouders en leerkrachten is momenteel minimaal; vaak is er contact bij de start van het schooljaar en tijdens portfoliogesprekken. De portfoliogesprekken (die onderdeel zijn van de gesprekscyclus) duren vaak 10 minuten, wat weinig ruimte geeft om een goed gesprek te voeren. Daarbij is het vaak zo dat ouders gemiddeld vaker in gesprek gaan met een leerkracht wanneer de resultaten van het kind niet naar wens zijn. Wanneer de portfoliogesprekken op een andere manier worden aangeboden en ingericht, kan het vertrouwen tussen leerkracht en ouder worden versterkt. Dit zal voor meer rust en vertrouwen zorgen bij de leerling, wat ook meer ruimte geeft om trots te zijn op hun resultaten.

Het onderwerp prestatiedruk krijgt een prominente rol in de portfoliogesprekken. Bij het eerste portfoliogesprek van het jaar worden verwachtingen, samenwerking en communicatie tussen leerkracht, leerling en ouder voor het hele schooljaar besproken en benoemd waarom het onderwerp prestatiedruk is toegevoegd aan de gesprekken. Ook is de wens uitgesproken om de leerling leidend(er) te maken in de gesprekken en nog meer op het proces in te gaan. Ook zal er in deze portfoliogesprekken een stuk overgang van groep 8 naar het VO worden meegenomen. Verder wordt er nagedacht over de mogelijkheid om meer gesprekken tussendoor te kunnen voeren met leerlingen en ouders.

Doel

Het versterken van de band tussen leerkracht, leerling en ouder, met als doel om de algehele communicatie over ontwikkelingen van het kind te verbeteren, de verwachtingen bespreekbaar te maken en de vertrouwensband tussen leerkracht en ouder te versterken.

Implementatie

De implementatie van de oplossingsrichtingen is reeds al gestart op OBS Haarzicht. Hier zijn o.a. al opeenvolgende sessies met leerlingen georganiseerd en afgelopen tijd is er samen met de aanjagers hard gewerkt aan het uitwerken van de twee oplossingsrichtingen (plannen themabijeenkomst, uitwerken spel en het aanscherpen van de portfoliogesprekken).

In het nieuwe schooljaar zal de themabijeenkomst voor ouders worden gepland, het spel worden uitgerold (oplossingsrichting 1) en de nieuwe manier van portfoliogesprekken worden toegepast (oplossingsrichting 2). Vanuit andere scholen in de wijk is er interesse om ook aan de slag te gaan met dit onderwerp. We ontwikkelen een implementatiepakket voor beide oplossingsrichtingen zodat andere scholen in de wijk op een laagdrempelige en zelfstandige manier kunnen starten. De verwachting is dat er wat kleine, inhoudelijke wijzigingen nodig zijn per school om het beter aan te laten sluiten op elk schoolsysteem.

2024

2025

sept	okt	nov	dec	jan - jun
Fase 1: Interne kick off OBS haarzicht en verdere uitwerking oplossingsrichtingen		Fase 2: Start nieuwe portfolio gesprekken Haarzicht		Fase 3: Start nieuwe portfolio gesprekken Haarzicht
		Fase 3: Webinar en workshop verbreding scholen		Fase 3: Ondersteuning bij verbreding scholen

5.

Perceptie mentale zorg

Helpen van professionals om een antwoord te vinden in de sociale basis voor de zorgen over het kind

5.

Helpen van professionals om een antwoord te vinden in de sociale basis voor de zorgen over het kind

De perceptie die we hebben van mentale zorg heeft alles te maken met de maatschappelijke norm: tegenwoordig lijkt alles maakbaar & geluk het hoogst haalbare. Ouders willen het beste voor hun kind en voelen zich verantwoordelijk voor het geluk. Om daaraan te voldoen proberen ouders tegenwoordig zoveel mogelijk belemmeringen voor hun kind weg te nemen. We rijden onze kinderen naar school en clubjes, controleren (digitaal) waar ze uithangen, helpen bij het huiswerk maken en praten ongewenst gedrag van onze kinderen geregeld goed.

Kan je kind niet goed mee komen? Of voelt je kind zich niet gelukkig? Dan ga je op zoek naar een oplossing. Het liefst een hapklare oplossing die zo snel mogelijk het probleem oplost. En in onze maakbare samenleving, waarin bezorgservices binnen 10 minuten voor de deur staan en het internet binnen een paar klikken alle informatie kan vinden, lijkt dat ook niet gek. Ook (aanvullende) jeugdhulpverlening lijkt voor veel ouders dé oplossing voor 'normale' uitdagingen die er in het leven op hun kinderen afkomen.

Ondanks dat professionals zien dat jongeren en ouders deze uitdagingen zelf door eventueel steun van omgeving of partijen in de sociale basis zouden kunnen oplossen, wordt er toch vaak een (behandel) traject gestart. Dit komt niet alleen door de druk die ouders op professionals uitoefenen, maar ook door de vele doorverwijzingen en de inrichting van het systeem. Een ingewikkeld vraagstuk, daarom focussen we ons op hoe we professionals (intern begeleiders, huis/jeugdartsen, het buurtteam en aanvullende jeugdhulp) kunnen helpen om een antwoord te vinden voor de zorgen van ouders, omgeving en leerkrachten over het kind in de sociale basis waarbij ouders ook het vertrouwen hebben in het antwoord.

Doel & gewenste impact

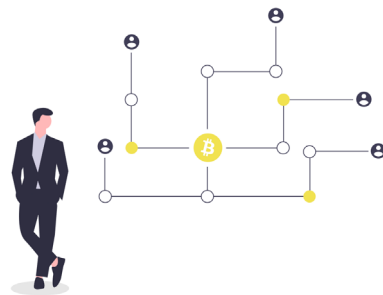
Wanneer professionals (en het systeem rondom deze professionals) anders reageren op zorgen van ouders, omgeving en leerkrachten over het kind die ook in de sociale basis / netwerk kunnen worden opgelost, dan verwachten we dat er minder zorgvragen bij de (aanvullende)jeugdhulp terechtkomen.

De focus van de oplossingsrichtingen ligt niet in het ontwikkelen van meer aanbod in de sociale basis, maar juist op het versterken van het systeem waar jongeren en ouders nu in terechtkomen. We zien dat hier de grootste kansen liggen om meer toe te bewegen naar de sociale basis en het eigen netwerk en uitdagingen te normaliseren.

Oplossingsrichting 1

De infrastructuur van de Kernpartneraanpak beter benutten

Scholen (o.a. IB'ers) weten vaak te weinig welke mogelijkheden er zijn in de sociale basis. Een sociale kaart lijkt dan dé oplossing, maar er zijn inmiddels al verschillende sociale kaarten ontwikkeld en deze hebben niet geleid tot het gewenste effect. De Kernpartner aanpak die is ontwikkeld om zorgvragen over kinderen te bespreken tussen school, JGZ en buurtteam biedt daarom meer kansen. Echter lijkt het erop dat er in de jaarlijkse overleggen weinig tijd is om inhoudelijk vragen met elkaar te bespreken, overstijgende thema's te signaleren en (via een collectieve aanpak) op te pakken en van elkaar te leren. De partners uit de sociale basis (met nadruk op JOU, SportUtrecht) zijn daarin onmisbaar. Wellicht kan dat al (deels) opgevangen worden door in te zetten op oplossingsrichting 21 en 3 – waarbij het buurtteam dan de rol heeft om hier goed op te sturen. Maar eigenlijk zou het nog beter zijn om bijvoorbeeld SportUtrecht en JOU dichterbij te positioneren. Ook zien we een kans om de rol van de JGZ op scholen te versterken.

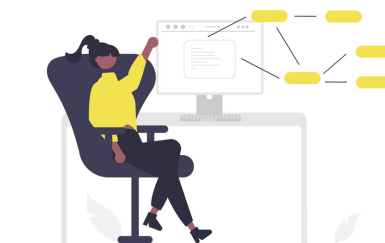
Oplossingsrichting 2

Sociale basis en netwerk prioriteit geven in het buurtteam

Ondanks dat het buurtteam al verschillende strategieën heeft om de sociale basis vaker in te zetten, verdwijnen deze strategieën ook vaak naar de achtergrond en worden ze in de waan van de dag vergeten. Daarom is het van belang om de reeds werkende strategieën te versterken en (meer) tools aan te reiken aan professionals om de sociale basis en het eigen netwerk vaker onder de aandacht te brengen bij ouders en kinderen.

Op deze strategieën zetten we in:

- Duidelijkheid scheppen bij het opnemen van de telefoon. Een kennismaking – wat nu vraagverheldering heet – betekent niet meteen dat er een traject wordt gestart door het buurtteam (zie ook positionering). Ook moet het buurtteam nee durven zeggen als een kennismaking überhaupt niet passend is.
- Vraag of een belangrijke ander kan aansluiten bij het kennismakingsgesprek, zodat het makkelijker is om hierop aan te sturen in het gesprek.
- Het ontwikkelen van een set aan vragen die je kunt benutten in het vraagverhelderingsgesprek om het sociale netwerk / sociale basis uit te vragen.
- Minstens één ambassadeur per organisatie die in casuïstiek gesprekken deze organisatie vertegenwoordigt en ook regelmatig contact heeft met de desbetreffende organisatie om te weten wat er speelt. Deze ambassadeur is er ook verantwoordelijk voor dat iemand uit deze organisatie ook regelmatig aansluit indien nodig.
- Het aan laten sluiten van een NIZU vrijwilliger in de casuïstiek gesprekken en/of het doornemen van de caseload, eens per afgesproken periode en samen met een NIZU vrijwilliger.
- Durven stoppen met een traject en/of leren verdragen dat er soms geen oplossing is voor een gezin.

Oplossingsrichting 3

Heldere positionering van het Buurtteam en KOOS naar ouders en partners

Voor ouders en partners is vaak onduidelijk wat de rol is van het buurtteam en KOOS. Terwijl juist die heldere verwachtingen naar elkaar gaan helpen om ervoor te zorgen dat ouders hun rol beter pakken in het ontwikkelproces van het kind én partners worden geholpen bij het inzetten van de juiste hulp.

Communicatiemiddelen (telefoon, e-mails, website) naar ouders toe scherpen we aan. Daarin focussen we expliciet op verwachtingen van ouders en jongeren, zodat duidelijk is dat een passend antwoord in de sociale basis altijd de voorkeur heeft. Daarnaast wordt de werkwijze en de communicatie m.b.t. de wachtlijst en eventueel daarbij behorende tussentijdse traject anders geframed. We spreken bijvoorbeeld niet meer van kennismakingsgesprekken maar vraagverhelderingsgesprekken. Gezinnen worden niet pas geholpen als ze bovenaan de wachtlijst staan, maar worden al geholpen vanaf het vraagverhelderingsgesprek. Bijvoorbeeld met adviezen of kleine acties.

Ook naar partners toe geldt dat we de positie van het buurtteam scherper kunnen neerzetten. Op deze manier voorkomen we dat het buurtteam als onnodige, extra speler tussen school en een gezin in komt te staan. Wanneer school bijvoorbeeld een vraag heeft over sport, dan zien we nu heel vaak dat het buurtteam die vraag met het gezin oppakt. In het kader van normaliseren zou het passender zijn om met elkaar te leren, als het buurtteam school adviseert en zij zelf het antwoord aan het gezin vertellen. Maar ook bij andere partners zoals bij de Jeugdgezondheidszorg en Huisartsenpraktijken kan het buurtteam scherper positioneren.

Oplossingsrichting 4

Geen doorverwijzing van Buurtteam naar KOOS zonder deelname aan een (kennismakings)gesprek

Het is vaak lastig voor KOOS professionals om de sociale basis nog in te zetten als er al vele doorverwijzingen zijn geweest vanuit school, huisartsen en het buurtteam. Daarnaast geven ouders vaak duidelijk aan wat ze willen: 'een hoogopgeleide professional'. Ouders voelen zich niet serieus genomen als zij dan worden verwezen naar hun eigen sociale netwerk of een vrijwilliger in de buurt. Om ouders het vertrouwen te geven in een andere oplossing dan een KOOS professional, ligt er een kans in het eerder betrekken van KOOS professionals in het gesprek tussen ouder en kind. Op dit moment wordt een KOOS professional bij het buurtteam ongeveer in de helft van de gevallen regelmatig betrokken voordat een doorverwijzing plaatsvindt, maar dit contact vindt vaak niet plaats met de ouder en het kind samen. Een samenwerkingsafspraken die KOOS en het buurtteam dus kunnen maken is dat er geen kind meer wordt doorverwezen naar KOOS als dit niet in 'live contact' met het gezin is besproken én samen met een KOOS professional. Om ook de doorverwijzingen vanuit school en huisartsen af te vangen, verwachten we met de inzet op oplossingsrichtingen 2 en 3 dat het buurtteam hier een cruciale rol in gaat spelen. Dit zal ervoor zorgen dat als een doorverwijzing naar KOOS ter sprake komt, KOOS daarin ook wordt betrokken.

Implementatie

Met elke organisatie worden kick-off met de teams georganiseerd. Het doel van deze sessies is om de verwachtingen scherp te krijgen en tot concrete acties per team uit te zetten. In totaal worden er vier sessies georganiseerd: één sessie met KOOS, één met de buurtteams, één met de Kernpartneraanpak en één met IB'ers.

De teams zullen vanuit de kick-off hun acties opvolgen en Vleuten Versterk zal hen ondersteunen waar nodig. In de tussentijd wordt geëvalueerd op het proces en ook bijgestuurd indien nodig. Zie daarvoor ook het hoofdstuk 'Hoe nu verder?'

Verwachte effect

Het doel van Vleuten Versterkt is om de positieve kanten van prestatiedruk te behouden en de negatieve kanten te laten verdwijnen. Daarmee verwachten we ook dat een kleiner percentage jongeren stress, angstklachten en somberheid ervaart in Vleuten en er daardoor minder (behandel)trajecten zullen starten bij de (aanvullende) jeugdhulp. Dit is een grote ambitie waar jaren overheen gaan om dit te realiseren. In Vleuten Versterkt zetten we juist in op kleine, behapbare acties die bijdragen aan dit doel. De prioritering van deze acties is gekomen vanuit de behoeftes van jongeren, ouders en professionals uit Vleuten, maar ook vanuit de literatuur.

De som der delen

Er is bewust gekozen voor deze 5 vervolgstappen omdat ze op verschillende niveaus (overtuiging, gedrag en uitingsvormen) en perspectieven een oplossing bieden (zie afbeelding). De overtuigingen, gedragingen en uitingsvormen die prestatiedruk veroorzaken beïnvloeden elkaar. Daarom is het zo belangrijk om niet voor één richting te kiezen. Daarnaast prioriteren we vanuit behoeftes en problemen i.p.v. organisaties en zijn alle vervolgstappen organisatie-overstijgende oplossingen. Dat maakt het extra ingewikkeld omdat je een vraagstuk niet bij één organisatie kan neerleggen en oplossen.

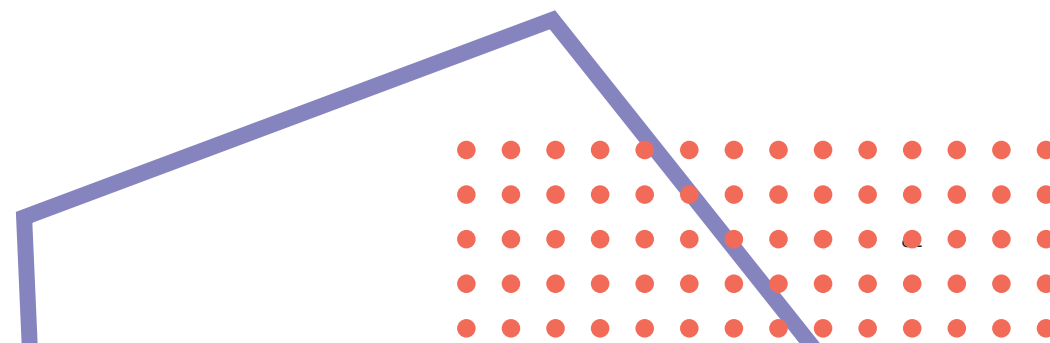
Kleine behapbare acties

Afgelopen twee jaar hebben we ervaren dat we vaak de neiging hebben om één schuldige aan te wijzen. Dan kunnen we daar op inzetten. We weten ook dat er niet één schuldige is en dat juist het effect ligt bij onszelf en de kleine veranderingen die we met elkaar teweeg kunnen brengen. We verwachten met Vleuten Versterkt niet dat we de gehele maatschappelijke norm kunnen veranderen, maar wel dat iedereen die betrokken is (+/- 400 mensen) hun gedrag in privé en op werk in kleine stapjes

verandert. Dit gebeurt alleen als mensen geloven in de oplossingen en zich daar onderdeel van voelen, waardoor zij het voorbeeld geven en anderen en genoeg handvatten hebben om anderen daarin weer mee te nemen (McKinseys influence model).

Eerste resultaat en impact

En dat zien we ook onder de aanjagers al gebeuren. Het proces van Vleuten Versterkt heeft op verschillende manieren al bijgedragen aan het verminderen van prestatiedruk. De verschillende co-creatie sessies zorgen er volgens de aanwezigen enerzijds voor dat er meer verbinding is tussen de verschillende organisaties en dat er nu ook al beter wordt samengewerkt. Daarnaast helpen de gesprekken ook om bewuster dagelijkse gesprekken te voeren in het werk, maar ook thuis met kinderen. Ook in de teams binnen Vleuten leven bepaalde onderwerpen meer en wordt er ook al zelf initiatief genomen om bepaalde veranderingen door te voeren. (Zie volgende pagina quotes.)

Eerste resultaat en impact

Andere keuzes en taalgebruik

“ Als we keuzes maken in het voorbereiden dan zijn het de inzichten die we meenemen. Het zit hem vooral in beslissingen maken rondom portfoliogesprekken en contact met ouders. Dat zijn dan zaken die je meeneemt.

Leerkracht basisschool (groep 7 & 8), Vleuten ”

Meer verbinding tussen organisaties

“ Vleuten Versterkt heeft organisaties dichterbij elkaar gebracht. De connectie tussen organisaties is ontstaan en we zijn gaan verbinden. Ik vind dit heel waardevol, want voor alle domeinen zijn dezelfde vragen relevant en elke organisatie in het buitenschoolse activiteiten domein struggelen met soortgelijke vragen. (Mentale gezondheid en prestatiedruk) Mooi om juist te verbinden, te leren van elkaar en samen te ontdekken hoe we hier verandering in kunnen brengen. Domein overstijgend. Zowel op directie gebied als in de praktijk en uitvoering wordt er gewerkt aan dit thema bij Vleuten Versterkt. ”

Cultuurcoach, Vleuten

Bewuster dagelijkse gesprekken voeren

“ Ik probeer thuis het gesprek anders te voeren, maar ik heb hier wel moeite mee. Ik ben me er bewust van, maar ouders die hier niet bewust van zijn, hoe verander je dat? En hoe bereik je de ouders om dit te veranderen? Naar aanleiding van de stellingen voeren we thuis een heel ander gesprek, iets wat ik anders niet had gedaan. ”

Ouder (3 kinderen basisschool), Vleuten

Zelf initiatief nemen

“ Naar aanleiding van de verdiepingssessie in het team hebben we onze aanmeldroute veranderd. Indien relevant, nodigen we iemand uit bij het vraagverhelderingsgesprek, zoals JGZ of KOOS. Het helpt ons om zakelijker en scherper te blijven ten opzichte van de hulpvraag en daardoor lukt het beter om gezinnen direct naar de sociale basis te bewegen zonder een traject bij ons te starten. ”

Gezinswerker, Vleuten

Elkaar stimuleren en onderwerpen bespreken

“ We stimuleren elkaar om aan de voorkant iets anders te doen. Concreter te zijn en een check te doen voordat het een definitieve aanmelding wordt. Daardoor lukt het beter om kaders en verwachtingen te scheppen. We komen meer in een actiestand. ”

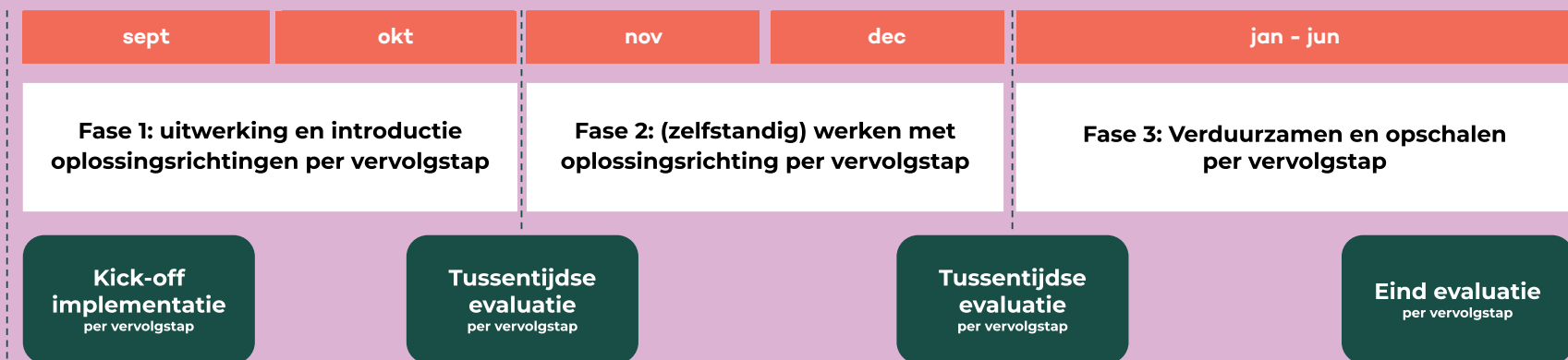
Gezinswerker, Vleuten

Hoe nu verder?

De projectleiders en het ontwerpteam van Vleuten Versterkt hebben tot december 2023 het voortouw genomen in de acties, zoals het voorbereiden van bijeenkomsten en het opzoeken van verbreding in de wijk. Sinds januari 2024 zijn de aanjagers dat steeds meer zelf gaan doen en met ondersteuning van het team en is het implementatieproces van de verschillende vervolgstappen van start gegaan. Vanaf september zal dit worden doorgezet en zullen de projectleiders en het ontwerpteam op de achtergrond betrokken zijn met lichte ondersteuning.

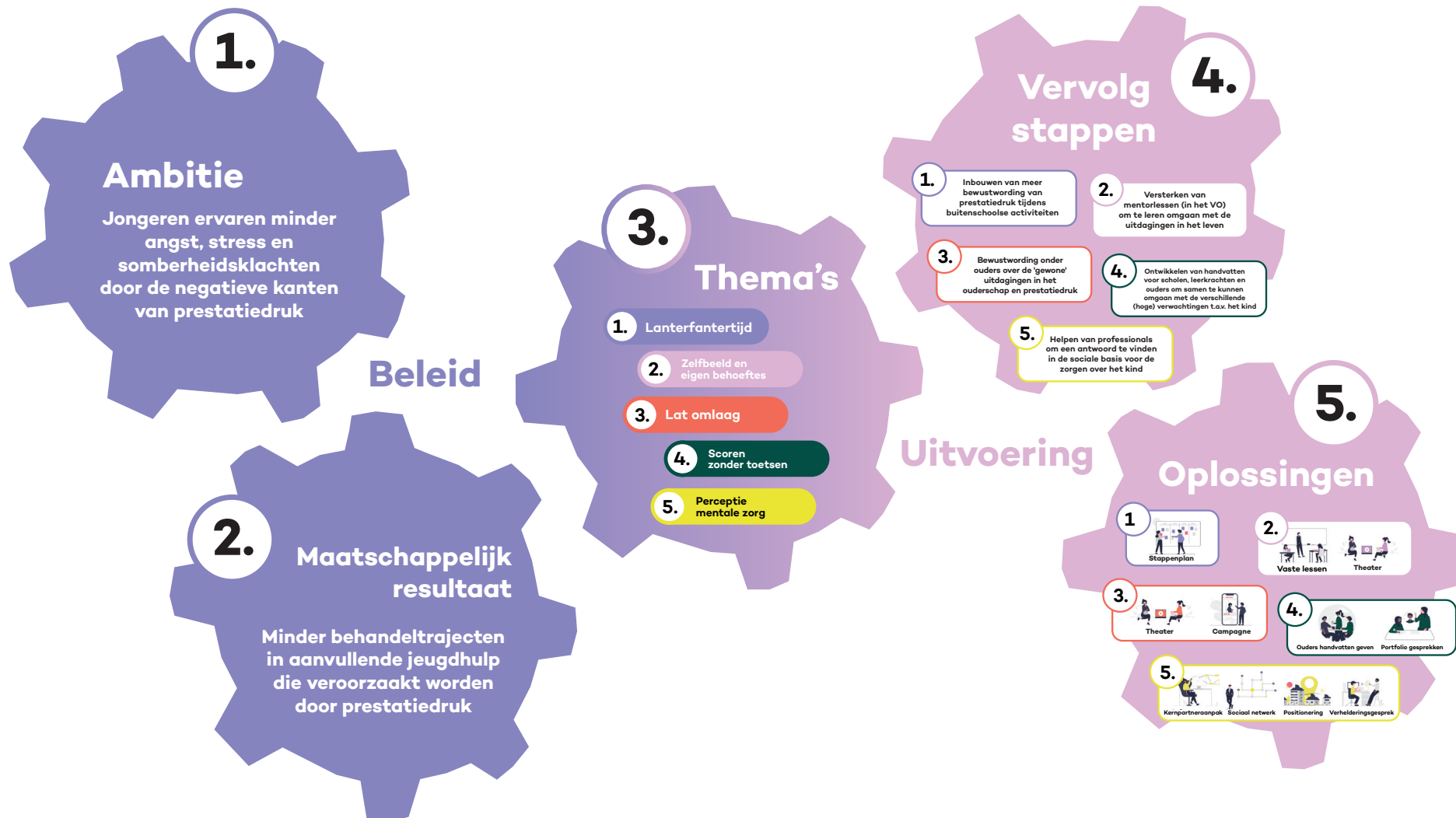
Alle vervolgstappen zullen vanaf september 2024 tot en met juni 2025 hetzelfde proces volgen. Iedere vervolgstap op haar eigen tempo, afhankelijk van wat er moet gebeuren (zie hoofdstuk vervolgstappen). Het proces is opgebouwd uit fases met daartussen evaluatie momenten om bij te sturen (zie afbeelding). Dit zorgt ervoor dat we blijven bijsturen waar nodig en ook ruimte hebben om te meten en te monitoren of er wordt toegewerkt naar een samenhangende aanpak met effect.

Implementatie aanpak sep 2024 - juni 2025

Metten en monitoren

Het Kwaliteitskompas van het Nij wordt gebruikt als basis om te sturen op de beste resultaten voor jongeren. Er wordt deze zomer een meet en monitorplan ontwikkeld op basis van onderstaande aanpak.

Meer weten over Vleuten Versterkt?

Op www.vleutenversterkt.nl kun je alle terugkoppelingen van bijeenkomsten en activiteiten vinden, daarnaast kun je hier ook op de hoogte blijven van de laatste ontwikkelingen.

Heb je een specifieke **vraag** of **opmerking**?

Mail dan naar:

Soewena (SoewenaSmith@jeugd.buurtteamsutrecht.nl),
of Linda (linda@garage2020.nl).

Vleuten Versterkt